

[Handelsministeren.]

taget konvention om registrering af rettigheder i skibe under bygning.

Der har under det nordiske lovsamarbejde været enighed om, at man bør søge bestemmelserne i denne konvention om registrering af rettigheder i skibe under bygning indarbejdet i den nordiske sølovgivning, og de førnævnte norske og svenske lovforslag indeholder de fornødne bestemmelser herom.

Også dette lovforslag følger i alt væsentligt det af udvalget udarbejdede lovudkast, og jeg kan også her i det hele henvise til de til lovforslaget knyttede bemærkninger og udvalgets udførlige motiver, der er optrykt som bilag til lovforslaget. Medens den gældende registreringslov har regler om registrering af dansk ejede skibe under bygning, giver 1967-konventionen adgang til i offentligt register at registrere såvel ejendomsret som panterettigheder i et skib, som er under bygning i det pågældende land, uden hensyn til bestillerens eller långiverens nationalitet. På baggrund heraf åbner lovforslaget derfor muligheder for, at nu også en udlænding, der får et skib bygget på et dansk værft, kan få skibet registreret i dansk register, medens det er under bygning på et dansk værft.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale lovforslagene til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Arbejdsministeren (Erling Dinesen): Hermed tillader jeg mig at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Om lærlinge).

Loven om Arbejdsmarkedets Tillægspension indeholder i § 4 en bestemmelse, hvorefter lærlinge på lærekontrakt er undtaget fra medlemskab i tillægspensionsordningen.

Siden ordningens start i 1964 har bestemmelsen i overensstemmelse med lovens forarbejder været administreret således, at kun lærlinge med lærekontrakt efter lærlingelovens § 1 har været undtaget fra medlemskab, medens der har været bidragspligt for alle andre lærlinge.

I en dom afsagt den 12. maj 1971 har højesteret statueret, at bestemmelsen efter sin ordlyd kun kan forstås på den måde, at alle lærlinge med skriftlig lærekontrakt er undtaget fra medlemskab.

Højesterets dom medfører en række økonomiske og praktisk-administrative konsekvenser og har for den berørte gruppe af lærlinge navnlig den uheldige virkning, at de bidrag, der i tiden mellem tillægspensionsordningens start og højesterets dom er indbetalt for denne gruppe, ikke vil kunne medregnes ved beregningen af de pågældendes anciennitet.

Lovforslaget har til formål at rette op på de uheldige virkninger af højesterets dom og genoprette den retstilstand, der var tilsigtet ved lovens gennemførelse.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de dertil hørende bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til folketingets velvillige behandling.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om ændring af lov om forsikringsaftaler.

Lovforslaget, som går ud på at ændre forsikringsaftalelovens § 54, stk. 1, således at søpanthavere i fremtiden helt undtages fra bestemmelsen, har nær sammenhæng med det forslag til lov om ændring af søloven, der samtidig er blevet fremsat for folketinget af handelsministeren. Efter § 263 (§ 1, nr. 9) i handelsministeriets lovforslag skal søpanteret hverken omfatte krav på erstatning for tab af eller skade på skib eller ladning eller krav ifølge forsikringsaftale. For at tilvejebringe overensstemmelse med de synspunkter, der ligger til grund for denne regel, foreslås det, at § 54, stk. 1, ændres således, at en søpanthaver ikke anses for sikret i henhold til en forsikringsaftale, der er tegnet uden angivelse af nogen bestemt interesse.

Med disse bemærkninger skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Skriftligt besvarede spørgsmål.

Af *Ninn-Hansen* til ministeren for offentlige arbejder (7. december 1971):

„Vil ministeren medvirke til, at der i forbindelse med en kommende udvidelse af Odense lufthavn i Beldringe etableres en ordning svarende til den, der gælder for militære lufthavne, således at lokale

[Ninn-Hansen.]

myndigheder kan foretage udvidelsen imod at få andel i de indgående afgifter?"

Begrundelse.

Det fremgår af dagspressen, at turistorganisationerne på Fyn har rejst spørgsmålet om en forbedring af Beldringe lufthavns start- og landingsforhold. Baggrunden for den påtænkte udvidelse er ønsket om at muliggøre en indgående chartertrafik, der kan få stor betydning for den erhvervsøkonomiske udvikling på Fyn.

I forbindelse med militære lufthavne, der anvendes til civil lufttrafik, har man en ordening, der tillader lokale myndigheder at foretage lokalt begrundede lufthavnsforbedringer. Til gengæld får de lokale myndigheder andel i lufthavnens indtægter. Det har i drøftelsen af Beldringe lufthavns udvidelse været nævnt, at en sådan ordening ikke kunne etableres, fordi det ikke drejede sig om en militær lufthavn.

Mit spørgsmål kan give ministeren lejlighed til at give tilsagn om, at en ordening svarende til den, der har været anvendt på militære lufthavne med civil trafik, kan etableres af ministeriet for offentlige arbejder, for så vidt angår Beldringe lufthavn. En lokal anlægsudgift på de 3-5 mill. kr., der har været nævnt, kunne da modsvares af, at en del af lufthavnens merindtægt tilfalder de pågældende myndigheder.

Minister for offentlige arbejder *Kampmanns* svar (17. december 1971):

Indledningsvis vil jeg gerne bemærke, at der ikke mig bekendt eksisterer en ordening som den i spørgsmålet omtalte for nogen civile lufthavne, når bortses fra Vågar lufthavn, hvor landskassen har ydet bidrag til opførelse af lufthavnens terminalbygning. Systemet kendes således udelukkende i forbindelse med benyttelsen af de militære flyvepladser til civil indenrigsk flyvning — det er rent faktisk Tirstrup, Karup og Skrydstrup flyvepladser, det drejer sig om — og her er forholdet det, at de i den civile flyvning fra pladserne interesserede kommuner ifølge aftaler med forsvarsministeriet har foretaget visse investeringer. Der har kun været tale om investeringer i terminalanlæg, som har måttet opføres til brug for den ci-

vile luftfart, og kommunerne har til gengæld fået andel i flyvepladsernes indtægter.

Hvad Beldringe lufthavn angår, har ministeriet for offentlige arbejder ikke modtaget noget forslag fra luftfartsdirektoratet om udvidelse af lufthavnens banesystem, og jeg kan oplyse, at der hverken på finanslovsforslaget for 1972-73 eller på budgetoverslagene for de efterfølgende år er afsat midler til udvidelsesformål af den omtalte art. Forholdet er i øvrigt det, at man fra ministeriet for offentlige arbejders side må nære afgørende betæneligheder ved en udbygning af Beldringe til international trafik med store fly, i særdeleshed under hensyn til den trafikkapacitet, der allerede i dag er til rådighed på nærliggende jyske lufthavne.

En ordening som den foreslåede, indebærende en blanding af statslige og lokale myndigheders investeringer i infrastrukturen i statslufthavnene, finder jeg i øvrigt man må tage afstand fra, allerede fordi det ville medføre store vanskeligheder for den centrale styring af planlægnings- og investeringsaktiviteterne på lufthavnene, som ifølge en stadig mere udbredt forståelse bør tilstræbes. Jeg finder det også uheldigt med en deling af lufthavnens indtægter mellem stat og lokale myndigheder på civile lufthavne, hvor det er umuligt at relatere en bestemt del af trafikindtægterne til konkrete investeringer. Systemet er lettere håndterligt på militære flyvestationer med civil beflyvning, idet der jo kun opkræves afgifter af den civile trafik.

Konklusionen af foranførte bliver for de statsejede flyvepladser vedkommende derfor, at jeg ikke anser det for rigtigt at åbne adgang for privates deltagelse i lufthavninvesteringer i anlæg, der vedrører banesystemer, sikringstjenester o. lign.

Af *Bendix* til ministeren for offentlige arbejder (16. december 1971):

„Vil ministeren oplyse, hvornår han er rede til at give folketinget en fyldig orientering om prioriteringen af trafikinvesteringerne?“

Begrundelse:

Ministeren har allerede i løbet af den korte tid, der er gået siden regeringens tiltrædelse, fremsat en række synspunkter på

[Bendix.]

det trafikpolitiske område, og det vil derfor være naturligt, hvis folketinget fra ministeren modtager oplysninger om, i hvilken rækkefølge ministeren forestiller sig at samfundet skal foretage de næste års trafikpolitiske investeringer.

Minister for offentlige arbejder *Kampmanns* svar (29. december 1971):

I anledning af hr. Bendix' spørgsmål, hvornår jeg er rede til at give folketinget en fyldig orientering om prioriteringen af trafikinvesteringerne, skal jeg gøre opmærksom på, at folketingets storlufthavnsudvalg, som det muligvis er hr. Bendix bekendt, har anmodet mig om et samråd, hvor bl. a. prioriteringsspørgsmålet kommer til drøftelse. Der bliver således i nær fremtid lejlighed til at orientere tinget. I øvrigt vil folketingets investeringsudvalg ligeledes i løbet af kort tid tage hele investeringsproblematikken op, herunder selvsagt også trafikinvesteringerne.

Af *Arne Larsen* til ministeren for offentlige arbejder (17. december 1971):

„Hvilke oplysninger kan ministeren give om vejdirektoratets omorganisering, herunder eventuel udflytning til Vejle eller Skanderborg, og vil ministeren, inden beslutninger tages, forelægge disse spørgsmål for folketinget?“

Minister for offentlige arbejder *Kampmanns* svar (29. december 1971):

Som svar på hr. Arne Larsens spørgsmål kan jeg, for så vidt angår vejdirektoratets omorganisering, oplyse, at jeg allerede har taget stilling til den organisatoriske ændring af det nuværende vejdirektorat, herunder til opdelingen i departementale og direktoratsopgaver, som den nye lovgivning om offentlige veje, der træder i kraft den 1. april 1972, forudsætter, og som er en rent administrativ afgørelse. For så vidt angår spørgsmålet om direktoratets udflytning til Jylland, skal jeg erindre om, at den tidligere

regering traf principbeslutning om en sådan udflytning. Gennemførelsen af en udflytning vil folketinget gennem finansudvalget under alle omstændigheder få lejlighed til at tage stilling til.

Af *Inger Lise Petersen* til ministeren for offentlige arbejder (17. december 1971):

„Vil ministeren redegøre for, hvilke foranstaltninger han agter at iværksætte for at afbøde dels de økonomiske tab, Nakskov havn pådrages ved færgeruten Nakskov-Spodsbjergs flytning til Tårs, dels de ulemper, som påføres den lokale befolkning på Lolland i form af højere omkostninger til transport til den nye færgehavn?“

Minister for offentlige arbejder *Kampmanns* svar (30. december 1971):

Jeg ser ingen mulighed for, at ministeriet for offentlige arbejder kan afbøde de økonomiske tab, Nakskov havn lider ved, at Spodsbjerg færgeruten fremtidig får anløb i Tårs. Den omstændighed, at Nakskov på grund af anlægget af færgehavnen i Tårs, der er vedtaget af folketinget i 1968, mister en havnekunde, kan ikke give anledning til en skadesløsholdelse fra det offentliges side. Ingen havn har krav på at beholde sine kunder, og skadesløsholdelse for mistede indtægter vil alene komme i betragtning, såfremt der måtte foreligge særlig aftale, hvorpå kravet kunne støttes.

Når man skal se på fordele og ulemper for den lokale lollandske befolkning i forbindelse med etableringen af færgehavnen i Tårs, vil jeg gerne pege på, at overfartstiden på ruten reduceres fra ca. 80 minutter til ca. 50 minutter, og at antallet af daglige dobbeltture må påregnes forøget.

Af *Vivike* til ministeren for forureningsbekæmpelse (21. december 1971):

„Vil ministeren lade foretage en undersøgelse af Isotopcentralens arbejdsmetoder?“

[Vivike.]

Begrundelse.

Isotopcentralen er rådgivende for kommuner og erhvervsvirksomheder i forbindelse med spildevandsudledning. Da den påstår at samarbejde med bl. a. flere videnskabelige institutioner, regnes den for en autoritet på dette område.

Det synes imidlertid, som om centralens samarbejde med de af den selv omtalte institutioner er af ret spinkel karakter. I så fald lægges der fra kommuners og erhvervslevets side alt for stor vægt på dens undersøgelser og udtalelser, hvilket kan være til megen skade for forureningsbekæmpelsen.

Som eksempel kan nævnes, at byrådet i Århus efter anbefaling af Isotopcentralen har besluttet at udlægge en 2 km lang rørledning til udledning af dårligt rensset spildevand i Århusbugten, hvilket ifølge centralen på grund af hyppigt vandskifte ikke skulle forøge forureningen.

Imidlertid viser det sig, at bugten mange steder er så forurenet, at bunden er fyldt med børsteorm — et tegn på stærkt forurenet vand. Isotopcentralens undersøgelser viser sig altså ikke at stå til troende. Af hensyn til forureningsbekæmpelsen vil det være betryggende at vide, om centralens arbejdsmetoder er solide nok, hvorfor jeg spørger ministeren, om han vil lade dette undersøge.

Minister for forureningsbekæmpelse
Kampmanns svar (29. december 1971):

I anledning af det stillede spørgsmål skal jeg meddele, at Isotopcentralen er en selvejende institution oprettet den 1. januar 1957 i tilknytning til Akademiet for de Tekniske Videnskaber.

De af Akademiet etablerede virksomheder ledes af bestyrelser, hvis sammensætning godkendes af Akadimirådet. Isotopcentralens bestyrelse er sammensat af repræsentanter for Akademiet for de Tekniske Videnskaber, atomenergikommissionen, Danmarks tekniske højskole, den kgl. veterinær- og landbohøjskole, direktoratet for arbejdstilsynet, Industrirådet, Københavns universitet og sundhedsstyrelsen.

Isotopcentralens formål er at fremme udnyttelsen af radioaktive isotoper og de dermed forbundne tekniske og videnskabe-

lige discipliner til gavn for det danske samfund. Isotopcentralen opfylder sit formål ved at udøve teknisk-videnskabelig forskning, undervisning, dokumentation, rådgivende virksomhed samt ved at foretage undersøgelser, udviklingsarbejder eller fremstilling af udstyr efter rekvisition fra industrielle virksomheder, enkeltpersoner, offentlige og private institutioner.

Eventuelt overskud er båndlagt til forskning, der også støttes af staten, således i 1971 med 830.000 kr. fra Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd. Undersøgelser vedrørende havforurening har været Isotopcentralens vigtigste opgave i mere end 10 år. Isotopcentralens årlige beretninger indeholder oplysninger om institutionens samarbejde med nationale og internationale institutioner og organisationer og en oversigt over Isotopcentralens videnskabelige publikationer.

Isotopcentralen anses internationalt for førende med hensyn til recipientundersøgelse og har gennemført sådanne undersøgelser for sundhedsstyrelsen, et stort antal danske og udenlandske kommuner samt for WHO.

Ministeriet for forureningsbekæmpelse er fra dagspressen bekendt med den aktuelle sag fra Århus, som har givet hr. Vivike anledning til dette spørgsmål. Ministeriet har herved også bemærket sig professor Fenchels udtalelse i Aarhus Stiftstidende for 14. december 1971 og Isotopcentralens bemærkninger i samme blad for den 15. december 1971.

På nuværende tidspunkt er undersøgelserne i Århus-området ikke afsluttet, og det tilkommer en landvæsenskommission at tage stilling til det projekt, som Århus kommune har under forberedelse. Herudover udkræves en særlig tilladelse fra ministeriet for offentlige arbejder til anlæg af rørledninger på søterritoriet.

Ministeriet for forureningsbekæmpelse finder derfor ikke for tiden grundlag for at foretage en særlig undersøgelse af Isotopcentralens arbejdsmetoder. Derimod vil det indgå i ministeriets overvejelser om den kommende centrale styrelse til bekæmpelse af forurening, hvorledes institutter under Akademiet for de Tekniske Videnskaber og andre videnskabelige institutioner kan tilknyttes den kommande organisation.

Af *Nordqvist* til finansministeren (21. december 1971):

„Vil ministeren snarest eventuelt ved en ændring af kildeskattelovens § 77 præcisere, at kommuner, der undlader rettidigt at indbetale tilbageholdt A-skat, omfattes af lovens §§ 74 og 63 om straf og strafrenter?“

Begrundelse.

Det fremgår af dagspressen, at en kommune forsætligt har undladt rettidigt at indbetale tilbageholdt A-skat, men det er tvivlsomt, om kommuner er omfattet af lovens § 77. Bestrider en kommune dette, må spørgsmålet afgøres af domstolene, men det må foretrækkes allerede nu ved en lovændring at gøre kommuners pligter i denne henseende utvivlsom, idet det er uantageligt, hvis kommuner efter forgodtbefindende under henvisning til pengemangel eller dårlig ledelse kan undlade at indbetale indeholdt skat i rette tid uden at pådrage sig samme ansvar som andre arbejdsgivere.

Finansminister *Grünbaums* svar (7. januar 1972):

Efter kildeskattelovens § 63, stk. 2, skal den indeholdelsespligtige, der ikke rettidigt indbetaler A-skat til det offentlige, betale morarenter med 1 pct. pr. påbegyndt måned fra forfaldsdagen at regne. Denne bestemmelse gælder også for kommuner, der ikke rettidigt indbetaler A-skat.

Lovens § 74 fastsætter bødestraf for den, der forsætligt eller ved grov uagtsomhed undlader at indbetale indeholdte skattebeløb i rette tid. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der efter § 77 pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Den sidstnævnte bestemmelse tager efter sin formulering sigte på aktieselskaber o. l. Her har man fundet, at der ud over et eventuelt strafansvar for den eller de direkte ansvarlige funktionærer m. v. kan være grund til, at selskabet som sådant kan idømmes straf af bøde. Dette skyldes også et hensyn til bødeansvarets effektivitet. En tilsvarende bestemmelse gælder ved overtrædelse af en række andre straffebestemmelser i særlovgivningen.

Jeg vil anse det for tvivlsomt, om bestemmelsen i § 77 kan finde anvendelse på kom-

muner, således at der skulle kunne pålægges en kommune som sådan bødestraf for for sen indbetaling af indeholdte A-skatter. Jeg finder det endvidere tvivlsomt, om der er grund til at søge en bestemmelse herom gennemført. Mig bekendt foreligger der ikke på andre områder, der kan sammenlignes med overtrædelser af kildeskatteloven, sådanne bestemmelser. Kommuner er undergivet en særlig tilsynslovgivning, hvorefter der foreligger tvangsmidler til gennemførelse af kommunale pligter, herunder også pligten til at indbetale indeholdte A-skatter. En bestemmelse om, at der kunne pålægges kommunen som sådan straf af bøde, ville betyde, at der i givet fald måtte udredes bødebeløb af de offentlige indtægter, der tilfalder kommunen. Det ville således blive kommunens skatteydere, der i realiteten kom til at udrede bøden. Reelt ville der nærmest blive tale om en ompostering af de offentlige indtægter, der medgik til bødens betaling.

Noget andet er, at der alt efter omstændighederne i det enkelte tilfælde vil kunne blive spørgsmål om at gøre strafansvar gældende over for den eller de personer, der på kommunens vegne er ansvarlig for, at indbetaling af A-skat ikke er foretaget rettidigt. Herom må antages at gælde det samme som for funktionærer m. v. i aktieselskaber.

Skulle det vise sig, at kommuner eller andre myndigheder i betydeligere omfang ikke afregner indeholdte A-skatter rettidigt, vil regeringen overveje, hvilke foranstaltninger der kan træffes for at sikre, at rettidig betaling sker.

Af *Kristine Hellberg* til socialministeren (23. december 1971):

„På hvilken måde agter ministeren at sikre, at fremmedarbejderne fortsat får en løbende nyhedsformidling?“

Begrundelse.

Spørgsmålet stilles under henvisning til meddelelser i pressen i anledning af de økonomiske vanskeligheder ved udgivelsen af det flersprogede organ *Fremmedarbejderbladet*, som trods bidrag bl. a. fra forskellige fagforbund næppe vil kunne udkomme uden offentlig støtte. Det er imidlertid tvivlsomt, om denne støtte vil blive givet fra arbejds-

[Kristine Høltberg.]
ministeriets side. Gæstearbejderkonsulent Karen Andersen udtaler således ifølge Politiken den 19. ds.:

„Den gruppe, som Fremmedarbejderbladet henvender sig til, har mange analfabeter. Det er tyrker, jugoslaver, arabere og pakistanere . . . Jeg mener ikke, det er rimeligt at poste penge i et foretagende, der giver så relativt lidt som Fremmedarbejderbladet.“

Sammesteds udtaler konsulenten ligeledes, at kurser og pjecer vil give bedre information, og at nyhedsformidlingen klares gennem hjemlandenes aviser, der er fremlagt på bibliotekerne.

Imidlertid står det ikke klart, hvorledes fremmedarbejderne under disse betingelser kan holdes løbende orienteret om deres sociale rettigheder og forpligtelser.

Uden denne orientering kan de let komme ud for urimelige vanskeligheder under deres ophold i Danmark. Det forekommer nødvendigt, at der drages omsorg for en orientering af denne art for at forebygge, at der opstår en ny gruppe af sociale tabere og eventuelle løntrykkere.

Socialminister *Eva Gredals* svar (3. januar 1972):

Antallet af fremmedarbejdere her i landet, som et særligt blad kunne henvende sig til, er ca. 10.000. Da man må regne med, at et særligt blad vil gå fra hånd til hånd, ville der kun kunne sælges få tusind eksemplarer af et blad. Udgiften ved fremstilling af et blad ville derfor blive forholdsvis stor, og nytten af bladet ville ikke stå i et rimeligt forhold til denne udgift. Socialministeriet har derfor ikke over for arbejdsministeriet kunnet anbefale, at der ydes statstilskud til udgivelse af Fremmedarbejderbladet, der har søgt om sådant tilskud.

Det, som danske myndigheder kan gøre for at skaffe fremmedarbejderne løbende nyhedsformidling, er at drage omsorg for, at fremmedarbejderne kan få adgang til at læse dagspressen fra deres hjemland f. eks. på bibliotekerne. Der er adskillige biblioteker, som har fremmedsprogede aviser, og det må være en opgave for kommuner, i hvilke der er mange fremmedarbejdere, at sørgе for, at bibliotekerne får disse aviser.

Det, som socialministeriet har et medansvar for, er, at fremmedarbejdere ved ankomsten her til landet får orientering om deres sociale rettigheder og forpligtelser, og at de senere får underretning om ændringer, som har betydning for dem. Arbejdsministeriet og socialministeriet har samarbejdet om udsendelse af en pjece, der er trykt på 8 sprog, og som indeholder oplysning om de sociale rettigheder, der får betydning for fremmedarbejderen. Der er også fra anden side gjort meget for at give fremmedarbejderne oplysninger, de har behov for, således har sygekasserne udgivet en pjece om sygesikringen og skattedepartementet oplysning om skatteforhold. Det kan også nævnes, at de faglige organisationer har udgivet orientering om arbejdsformidling og om arbejdsløshedsforsikring.

Foruden at fremmedarbejderen skal kunne få almindelig oplysning om spørgsmål af betydning for ham her i landet, må han kunne få bistand i enkelte situationer. Han må da henvende sig til de kontorer, som også danske statsborgere benytter, men da der kan opstå sproglige vanskeligheder, er der under socialministeriet i forbindelse med en særlig konsulenttjeneste for fremmedarbejdere oprettet et telefon-tolk-center, som kan benyttes af de kontorer, sygehuse eller private virksomheder, som fremmedarbejderne henvender sig til.

Der opføres for tiden et stort antal boliger for fremmedarbejdere i Avedøre. De vil kunne tages i brug i denne måned, og i løbet af foråret vil der blive oprettet et modtagelsescenter for fremmedarbejderne i forbindelse med boligerne. En del af socialministeriets konsulenttjeneste og tolk-center skal flyttes til dette modtagelsescenter, der også skal stå til rådighed for fremmedarbejdere, som allerede har været her nogen tid. Med åbningen af dette nye center skulle mulighederne for at hjælpe fremmedarbejderne til rette her i landet blive bedre end nu.

Det kan i øvrigt oplyses, at arbejdsministeriet og socialministeriet overvejer, om der er andre muligheder for en nyhedstjeneste over for fremmedarbejderne.

Af *Burgdorf* til ministeren for offentlige arbejder (28. december 1971):

„Agter ministeren at ændre prioriteringen af motorvejsbyggeriet, så bygnin-

[Burgdorf.]

gen af den projekterede motorvej fra grænsen til Kolding fremskyndes?“

Begrundelse.

Spørgsmålet stilles på baggrund af meddelelsen om, at det tyske trafikministerium har besluttet at fuldføre etappen fra Hamburg til grænsen, så den kan stå færdig ved årsskiftet 1973-74.

Minister for offentlige arbejder *Kampmanns* svar (12. januar 1972):

Indledningsvis skal bemærkes, at der ikke for de danske vejmyndigheder foreligger oplysning om, at motorvejen fra Hamburg til den dansk-tyske landegrænse skal stå færdig ved årsskiftet 1973-74, og jeg tror, at meddelelsen herom må bero på en misforståelse.

I henhold til det vesttyske 15 års anlægsprogram for det overordnede vejnet for tiden 1971-1985, der er opdelt i 3 5 års perioder, skal motorvejen mellem Hamburg og Flensburg fuldføres inden for den første 5 års periode, dvs. i tiden indtil 1975, medens strækningen fra Flensburg til landegrænsen i det tyske anlægsprogram først er forudsat gennemført i den næste 5 års periode.

Fra dansk side fører vi imidlertid forhandlinger med vejmyndighederne i Bonn om en fremskyndelse af motorvejsbyggeriet fra Flensburg og nordpå med henblik på, at der skulle kunne være motorvejspassage over grænsen i 1976. Forhandlingerne med de tyske vejmyndigheder påregnes fortsat i løbet af meget kort tid, og inden disse er bragt til afslutning, finder jeg ikke at kunne gå nærmere ind i spørgsmålet om prioritering af de forskellige parceller af den sønderjyske motorvej. Det er en selvfølge, at der vil blive skabt samtidighed med hensyn til anlægsarbejderne på begge sider af grænsen. Hele den sønderjyske motorvejsstrækning forventes færdigbygget inden for en 10 års periode, og jeg tror ikke, at dette tidsrum af økonomiske grunde vil kunne afkortes væsentligt.

Af *Poul Schlüter* til statsministeren (28. december 1971):

„Er det fiskeriministerens eller Grønlandsministerens udtalelser, der dækker

regeringens stilling til de amerikanske protester mod laksefiskeriet ved Grønland?“

Begrundelse.

Spørgsmålet stilles på baggrund af de udtalelser, de to ministre i de seneste dage har fremsat, dels til Radioavisen, dels til dagblade.

Statsminister *J. O. Krags* svar (5. januar 1972):

Selv om jeg må gå ud fra, at det hidtidige forløb af forhandlingerne om laksefiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav er bekendt, skal jeg dog kort redegøre for, hvordan sagen står i øjeblikket.

Ved det seneste møde i juni 1971 i ICNAF, som er det internationale forum, hvor sådanne spørgsmål behandles, vedtoges med kvalificeret majoritet en forlængelse for 1972 og 1973 af den for indeværende år gældende ordning. I henhold til denne ordning påtager de lande (Danmark, Norge og Vesttyskland), der ikke har tiltrådt det totale forbud imod fiskeri efter laks på internationalt farvand, sig en begrænsning i deres fiskeri. Begrænsningen består foruden i visse redskabsreguleringer i, at fiskeriet i konventionsområdet kun må finde sted med en skibstonnage, der ikke overstiger niveauet i 1969, og uden for 12 milegrænsen kun må finde sted fra 1. august til og med 30. november. Ved at gå med til denne ordning har Danmark, selv om vi ikke med det fra internationalt fiskeribiologisk hold foreliggende erfaringsmateriale har kunnet være enige i, at det fiskeri, der finder sted, har bragt bestanden i fare, imødekømt det af andre lande — ikke mindst USA — fremsatte synspunkt, at man, indtil det fornødne vurderingsgrundlag var tilvejebragt, ikke burde intensivere fiskeriet.

Der har i den årelange diskussion af denne sag indgået ikke blot de nævnte biologiske overvejelser, men også økonomiske og i den senere tid i dagspresse m. v. tillige ofte meget følelsesbetonede betragtninger.

Det kan ikke undre nogen, at der ikke blot internationalt, men også inden for de enkelte lande er delte meninger, og det hverken kan eller bør skjules, at der ikke altid har været enighed mellem danske og

[Statsministeren.]

grønlandske interesser om, hvorledes sagen skulle løses.

Det er disse meningsforskelle, som er afspejlet i fiskeriministerens og Grønlandsmi-
nisterens udtalelser.

Når der spørges om regeringens stilling til de amerikanske protester, kan jeg henviser til, hvad jeg ovenfor har nævnt vedrørende det gældende arrangement, som Danmark har tiltrådt. Uanset at reguleringerne er fastsat for både 1972 og 1973, vil regeringen konstant følge udviklingen, ikke mindst på baggrund af vedtagelsen af den såkaldte Pelly-lov og de nye regler, der i tilfælde af Danmarks medlemskab af EF vil begrænse ikke-lokale fiskeres adgang til at fiske ved Grønland. I regeringens overvejelser vil på linje med andre hensyn helt naturligt indgå også hensyn til danske, færøske og grønlandske fiskere.

Jeg kan tilføje, at man fra dansk side allerede i midten af forrige måned tog initiativet til afholdelse af et møde om spørgsmålet i Washington mellem danske og amerikanske myndigheder. Dette møde vil finde sted i den nærmeste fremtid.

Af *Valbak* til socialministeren (29. december 1971):

„Vil ministeren opfordre socialreformkommissionen til at fremskynde overvejelserne om det fremtidige pensionssystem, således at forslag herom kan komme til behandling i folketinget tidligere end i 1974-75?“

Begrundelse.

Folketinget vedtog i 1970 en lov om oprettelse af en social pensionsfond. Det blev dengang forudsat, at forslag til pensionssystemets udformning m. v. skulle behandles i 1974-75 bl. a. på grundlag af socialreformkommissionens overvejelser.

Efter indeksordningens bortfald er der behov for at få fremskyndet beslutningen om det fremtidige tillægspensionssystem. Der synes således nu at være skabt almindelig politisk tilslutning til at få tilvejebragt et opsparringssystem, der sikrer alle en pension, der står i et vist forhold til indkomsten inden pensionsalderen (ITP).

Socialminister *Eva Gredals* svar (7. januar 1972):

Ved loven af 4. juni 1970 om den sociale pensionsfond indførtes med virkning fra 1. januar 1971 et særligt folkepensionsbidrag på 1 pct. af skalaindkomsten i årene 1971-73 og på 2 pct. i årene derefter med henblik på gennem en fondsdannelse at skaffe nogle af midlerne til ydelse af en tillægspension til personer, der oppebærer folkepension, invalidepension eller enkepension. Samtidig bestemtes, at der i folketingsåret 1974-75 skal fremsættes lovforslag om gradvis gennemførelse af en tillægspension med udbetalinger første gang i 1976.

Loven bygger altså — som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget — på den forudsætning, at der i 5 år skal opsamles midler i en fond uden udbetalinger og derefter i en periode samtidig med udbetaling af delvise tillægspensioner ske en yderligere forøgelse af den sociale pensionsfond.

I bemærkningerne til lovforslaget er det endvidere anført, at ved den endelige udformning af tillægspensionen, herunder af dens organisatoriske opbygning, må indgå såvel overvejelserne i socialreformkommissionen som de oplysninger, der foreligger til den tid, bl. a. om fondens størrelse, om proventet af det særlige folkepensionsbidrag og om antallet af pensionister.

Når hr. *Valbak* nu spørger mig, om jeg vil opfordre socialreformkommissionen til at fremskynde overvejelserne om det fremtidige pensionssystem, kan jeg besvare spørgsmålet bekræftende.

Derimod kan jeg ikke på nuværende tidspunkt udtale mig om mulighederne for fremsættelse af lovforslag om tillægspension tidligere end i folketingsåret 1974-75, men jeg vil være villig til at fremsætte et sådant forslag så tidligt som muligt.

Det må imidlertid være rigtigt at afvente socialreformkommissionens overvejelser om spørgsmålet, inden regeringen tager endelig stilling til en fremtidig tillægspensionsordning, der i givet fald — det kommer an på de principper, ordningen kommer til at hvile på — vil kræve lang tids forberedelse både af lovgivningen og af den organisatoriske opbygning.

Det skal tilføjes, at det ikke indgår i regeringens overvejelser, at udbetaling af til-

[Socialministeren.]

lægspension skal påbegyndes tidligere end fastsat i loven om den sociale pensionsfond, hvilket i øvrigt ville have til følge, enten at bidraget til ordningen måtte sættes i vejret, eller at tillægspensionerne måtte nedsættes.

Af *Henning Philipsen* til socialministeren (3. januar 1972):

„Finder ministeren, at skrivelse af 18. juni 1971 fra Ålborg kommunes socialforvaltning til samtlige sine forsorgsafdelinger er i overensstemmelse med sociallovgivningens ånd og bogstav?“

Begrundelse.

Foranlediget af bl. a. 5 radioudsendelser, hvori henvises til et dokument, som cirkulerede mellem socialforvaltningens forsorgsafdelinger, er der rejst tvivl om lovligheden af den i dokumentet anviste fremgangsmåde ved nægtelse af underholdshjælp til unge.

Fremgangsmåden uddybes yderligere i interview i Aalborg Stiftstidende af 28. december 1971 med socialinspektør Chr. Petersen og fuldmægtig Aage Christiansen, begge Ålborg kommune.

Under henvisning til de ekstraordinært høje arbejdsløshedstal for Ålborg-området set i forhold til landsgennemsnittet i det tidsrum, hvori dokumentet har cirkuleret, anmoder jeg ministeren om særligt at have opmærksomheden rettet mod dokumentets pålæg til forsorgsafdelingerne om, „... at de nu har 8 dage til at skaffe sig arbejde i. Lykkes dette for dem, kan de påregne hjælp til første lønudbetaling og kan yderligere forsynes med et sæt arbejdstøj af normalt udseende anvist på rekvisition. Skulle de ikke skaffe sig arbejde, behøver de ikke at henvende sig til socialforvaltningen igen, men må klare sig på deres egen måde uden udgifter for det offentlige.

Denne ordning skulle medføre, at denne kategori af understøttede ikke modtager hjælp efter den 30. juni d. å.“

Socialminister *Eva Gredals* svar (10. januar 1972):

Socialforvaltningen har i den nævnte skrivelse angivet faste retningslinjer for underholdshjælp til unge enlige under 25 år på baggrund af, at disse unge på det tidspunkt

udgjorde en stadig stigende del af de understøttedes antal. Når de, da skrivelsen blev udsendt, henvendte sig på socialkontorerne i Ålborg kommune og anmodede om underholdshjælp, fik de udbetalt 1 uges understøttelse, men skulle efter de nævnte retningslinjer gøres bekendt med, at de havde 8 dage til at skaffe sig arbejde. Lykkedes dette for dem, kunne de påregne hjælp indtil første lønudbetaling og også få hjælp til arbejdstøj, men lykkedes det ikke at skaffe arbejde, måtte de klare sig selv. Retningslinjerne var ikke gældende for syge understøttede.

Jeg kan i denne anledning oplyse følgende:

Efter forsorgsloven er det offentlige forpligtet til at komme enhver til hjælp, som ikke er i stand til at skaffe sig det fornødne til livets ophold. I forsorgsloven siges det endvidere, at det i almindelighed ikke er tilfaldt at yde offentlig hjælp til en arbejdsdygtig person i tilfælde, hvor pågældende har eller kan få fuld beskæftigelse til den på egnen gængse arbejdsløn. Det er derfor en pligt for de sociale udvalg at vurdere, om den, der søger hjælp, kan få beskæftigelse.

Socialforvaltningen i Ålborg har til ministeriet oplyst, at den omtalte ordning, der kun var gældende i sommerperioden, bl. a. var begrundet i, at det i denne periode var muligt for de unge — såfremt de havde vilje til det — at skaffe sig arbejde ved ferieafsløning o. lign. Der er endvidere oplyst, at socialforvaltningen nøje fulgte udviklingen på arbejdsmarkedet, og at forvaltningen, da beskæftigelsessituationen ændrede sig, forandrede praksis, således at instruksen ikke har været gældende siden 1. september 1971. Spørgsmålet er altså nu uden aktualitet.

Baggrunden for den omhandlede skrivelse har således været, at den sociale forvaltning har haft den opfattelse, at de unge havde mulighed for at skaffe sig arbejde og derfor ikke opfyldte lovens betingelser for at få hjælp.

Skønnet over, om betingelserne i forsorgsloven i det enkelte tilfælde er opfyldt, er efter loven henlagt til de sociale udvalg.

Det er indlysende, at der både for de unges egen skyld og for samfundets må gøres alle forsøg på at motivere dem for at klare sig selv ved eget arbejde, således at de ikke

[Socialministeren.]

skal være henvist til at leve af offentlig understøttelse.

Såfremt de unge imidlertid står uden midler til deres underhold og retter henvendelse til socialkontoret, må der i hvert enkelt tilfælde ud fra en konkret bedømmelse tages stilling til, om betingelserne for at få hjælp efter loven er opfyldt. De retningslinjer, der er givet i skrivelsen af 8. juli 1971 fra socialforvaltningen i Ålborg, hvorefter det meddeles samtlige unge, at de, såfremt de ikke i løbet af 8 dage har skaffet sig et arbejde, må klare sig selv, er for kategorisk. Loven kræver en individuel undersøgelse, idet ydelse af hjælp som lige nævnt forudsætter en konkret bedømmelse i hvert enkelt tilfælde.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til økonomi- og budgetministeren af Tove Lindbo Larsen m. fl.

(Forespørgslen (nr. III) findes i tidenden sp. 1829).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Kofoed* til ministeren for Grønland:

„Hvilke nye oplysninger har kunnet begrunde, at ministeren — i modsætning til regeringens tidligere tilkendegivne stilling — nu i lighed med den amerikanske regering går ind for total fredning af laksen i Nordatlanten?“

Skriftlig begrundelse.

Det har hidtil været Danmarks officielle holdning, at videnskabelige undersøgelser, navnlig havbiologiske, har vist, at den relativt beskedne danske laksefangst i internationalt farvand i Nordatlanten var uden større betydning for den samlede laksebestand. Når der er sket et kraftigt fald i f. eks. laksebestanden i britiske og nordamerikanske floder, måtte dette derfor tilskrives

andre årsager, navnlig forurening fra spildevand. Ifølge pressen har ministeren imidlertid nu samme opfattelse som den amerikanske regering og amerikanske pressionsgrupper og ønsker totalfredning af laksen i internationalt farvand i Nordatlanten og ved den grønlandske kyst.

Kofoed: Når jeg har stillet spørgsmålet, er det ikke, fordi jeg venter, ministeren kan komme med nye oplysninger, der begrunder de udtalelser, som ifølge dagspressen er fremsat af Grønlandsministeren. Der foreligger efter min opfattelse ingen saglige beviser på, at fiskeriet efter laks, som de bornholmske både har foretaget, kan have nedsat eller vil nedsætte laksebestanden. F. eks. viser fangstmængderne fra 1969 og frem til 1971, at det ikke er store kvanta, det drejer sig om, idet de ligger på ca. 2.000 t, hvoraf man til Grønland fanger ca. 1.000-1.100 t. Det ser ud til, at de grønlandske fiskere har fået den samme andel. Dette kan måske også skyldes en vis inspiration fra de bornholmske fiskere.

Endvidere kan det heller ikke bevises, at laksebestanden går ned ved Grønland. Tværtimod er der tegn på, i hvert fald i 1971, at der har været større laksemængder end tidligere. Men Grønlandsministeren bør vide, at laksen i hvert fald ikke yngler i åbent hav, den yngler i floder og elve, og at den altid søger tilbage til sit fødested for at yngle. Derfor mener jeg ikke, at ministeren skal hoppe på den limpind i den amerikanske argumentation, men bruge almindelig logisk sans og se, at hvis en flod eller elv bliver forurenede, således at yngelen dør ud, så kommer der ikke laks op ad den flod. Der er nemlig ingen laks, der kan finde de floder, hvor der ingen yngel er.

Det andet principielle spørgsmål er: hvordan beskytter man bestanden bedst? Tror man, at man beskytter den bedst ved at forbyde fiskeri i åbent hav, eller tror man, det er bedre at ligge på lur i elvene og tage laksen, før den går op for at gyde?

Endelig vil jeg i al beskedenhed sige, at ganske vist er de bornholmske laksefiskere effektive, men at det fiskeri skulle have så stor betydning, at de 11 både, der fiskede i 1971, kan udrydde laksebestanden på et område, der dækker mere end 800 sømil, lyder usandsynligt.